

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 20 września 2013 r.

**w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych
innych ustaw**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 30 sierpnia 2013 r. ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1 w pkt 19, w § 3a wyrazy „stosować wobec nich siłę fizyczną lub środki techniczne służące obezwładnieniu” zastępuje się wyrazami „użyć wobec nich środków przymusu bezpośredniego”;
- 2) w art. 1 w pkt 29, w art. 87a w § 1 po wyrazach „z urzędu” dodaje się wyrazy „, chyba że w sprawie bierze udział oskarżyciel publiczny”;
- 3) w art. 1 w pkt 37, w § 3 po wyrazie „zarządzenia” dodaje się wyrazy „w sprawach”;
- 4) w art. 1 w pkt 51, w art. 167 w § 1 zdania drugie i trzecie otrzymują brzmienie:
„W razie niestawiennictwa strony, na której wniosek dowód został dopuszczony, a także w wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, dowód przeprowadza sąd w granicach tezy dowodowej. W wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, sąd może dopuścić i przeprowadzić dowód z urzędu.”;
- 5) w art. 1 w pkt 52 w zdaniu wstępnym po wyrazach „art. 168a” dodaje się wyrazy „i art. 168b” oraz dodaje się art. 168b w brzmieniu:
„Art. 168b. Gdy uzyskanie przez stronę dowodu napotyka znaczne trudności, sąd działając na wniosek tej strony, zwraca się o wydanie przedmiotu, dokumentu lub udzielenie informacji.”;

- 6) w art. 1 w pkt 53, w § 2 wyrazy „w wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych przypadkach” zastępuje się wyrazami „w wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych szczególnie okolicznościami,”;
- 7) w art. 1 w pkt 65 w lit. b, w § 5 wyrazy „do przeglądania akt w zakresie dotyczącym przyczyn zatrzymania” zastępuje się wyrazami „do otrzymania odpisu protokołu zatrzymania”;
- 8) w art. 1 w pkt 66, w art. 245 w § 1 wyrazy „w wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych wypadkach” zastępuje się wyrazami „w wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych szczególnie okolicznościami,”;
- 9) w art. 1 w pkt 79 w lit b, w § 8 wyraz „niekorzystającej” zastępuje się wyrazem „niekorzystające”;
- 10) w art. 1 w pkt 86, w art. 293:
 - a) w § 4 wyrazy „, który byłby właściwy” zastępuje się wyrazem „właściwego”,
 - b) w § 5 wyrazy „byłby właściwy do rozpoznania tej sprawy w pierwszej instancji” zastępuje się wyrazami „jest właściwy na zasadach ogólnych”;
- 11) w art. 1 w pkt 101 w lit. a, w § 1 wyrazy „W wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych wypadkach” zastępuje się wyrazami „W wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych szczególnie okolicznościami,”;
- 12) w art. 1:
 - a) w pkt 108 oraz w pkt 109 w lit. a wyrazy „przed doręczeniem mu zawiadomienia” zastępuje się wyrazami „nie później niż w dniu doręczenia mu zawiadomienia”,
 - b) w pkt 127, w art. 387 w § 4 wyrazy „przed doręczeniem” zastępuje się wyrazami „nie później niż w dniu doręczenia”;
- 13) w art. 1 w pkt 129 w lit. b, w § 1b wyrazy „W wyjątkowym, szczególnie uzasadnionym przypadku” zastępuje się wyrazami „W wyjątkowym wypadku, uzasadnionym szczególnie okolicznościami”;

- 14) w art. 1 w pkt 130 w lit. a, w § 1 wyrazy „art. 311 § 6” zastępuje się wyrazami „art. 311 § 5”;
- 15) w art. 1 w pkt 144 w lit b, w § 3 po wyrazach „złożenia wniosku” dodaje się wyrazy „o uzasadnienie wyroku wyłącznie co do wymiaru kary lub środka karnego albo”;
- 16) w art. 1 w pkt 191 w lit. a, w § 1 użyty dwukrotnie wyraz „służy” zastępuje się wyrazem „przysługuje”;
- 17) w art. 5 w pkt 4, w ust. 6 skreśla się wyrazy „z innymi podmiotami”;
- 18) w art. 13:
 - a) w pkt 2, art. 101 otrzymuje brzmienie:

„Art. 101. Skazanego po osadzeniu w zakładzie karnym należy bezzwłocznie poinformować o przysługujących mu prawach i ciążących na nim obowiązkach, a zwłaszcza umożliwić mu zapoznanie się z przepisami niniejszego kodeksu i regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności, poinformować go o konsekwencjach wynikających z art. 139 § 1 Kodeksu postępowania karnego oraz poddać odpowiednim badaniom lekarskim i zabiegom sanitarnym.”,
 - b) w pkt 3, art. 210 otrzymuje brzmienie:

„Art. 210. Przyjmując tymczasowo aresztowanego do aresztu śledczego należy go bezzwłocznie poinformować o przysługujących mu prawach i ciążących na nim obowiązkach, a zwłaszcza umożliwić mu zapoznanie się z przepisami niniejszego kodeksu i regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania, poinformować go o konsekwencjach wynikających z art. 139 § 1 Kodeksu postępowania karnego oraz poddać odpowiednim badaniom lekarskim i zabiegom sanitarnym.”;
- 19) w art. 18 w pkt 12, w § 1 wyrazy „w wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych wypadkach” zastępuje się wyrazami „w wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych

szczególnymi okolicznościami,”;

- 20) w art. 18 w pkt 19 w lit. c, w § 6a wyraz „trwającej” zastępuje się wyrazem „trwającego”;
- 21) w art. 18 w pkt 20, w § 6 wyrazy „w postępowaniu karnym” zastępuje się wyrazami „w postępowaniu w sprawach o wykroczenia”;
- 22) dodaje się art. 53a w brzmieniu:

„Art. 53a. Do dnia wejścia w życie ustawy w sprawach, w których finansowy organ postępowania przygotowawczego jest uprawniony do prowadzenia takiego postępowania, a następnie do wniesienia i popierania aktu oskarżenia przed sądem, z wnioskiem, o którym mowa w art. 232a § 2 ustawy, o której mowa w art. 1 niniejszej ustawy, może wystąpić także finansowy organ postępowania przygotowawczego.”;
- 23) dodaje się art. 53b w brzmieniu:

„Art. 53b. Rada Ministrów przedkłada Sejmowi i Senatowi informację z wykonania ustawy oraz o skutkach jej stosowania, po 2 latach obowiązywania ustawy, do dnia 31 grudnia 2017 r.”;
- 24) w art. 54 wyrazy „1 stycznia 2015 r.” zastępuje się wyrazami „1 lipca 2015 r.”;
- 25) w art. 54 w pkt 1 po wyrazach „pkt 19,” dodaje się wyrazy „pkt 38,”;
- 26) w art. 54 w pkt 1 przed wyrazami „pkt 104” dodaje się wyrazy „pkt 63 w zakresie art. 232a § 1, art. 1”;
- 27) w art. 54 w pkt 1 wyrazy „i art. 53” zastępuje się wyrazami „, art. 53 i art. 53a”.

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

UZASADNIENIE

Uchwała w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw została podjęta przez Senat na 39. posiedzeniu w dniu 20 września 2013 r.

Senat proponuje wprowadzenie do ustawy 27 poprawek.

Wprowadzając poprawkę nr 1 Senat kierował się potrzebą skorelowania terminologii ustawy zmieniającej i niedawno uchwalonej ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (ustawa z dnia 24 maja 2013 r.).

Poprawka nr 2 ma na celu zracjonalizowanie dostępu strony innej niż oskarżony do wyznaczenia mu pełnomocnika z urzędu. Senat uznał, że w sprawach, w których bierze udział oskarżyciel publiczny, który działa także na rzecz pokrzywdzonych przestępstwem, nie ma potrzeby stosowania tak szerokiego dostępu do pełnomocnika z urzędu. Zaproponowana zmiana pozwoli, zdaniem Senatu, na redukcję kosztów postępowania pokrywanych z budżetu i może przyczynić się do koncentracji i przyspieszenia postępowania.

Poprawki nr 3, 9, 10, 14, 16, 18, 20 i 21 usuwają zbędne wyrażenia, uściślają terminologię ustawy, precyzują odesłanie oraz poprawiają błędy redakcyjne i językowe.

Poprawki nr 4, 6, 8, 11, 13 i 19 nawiązują do analogicznej zmiany proponowanej przez Senat do ustawy zmieniającej Kodeks postępowania karnego z dnia 30 sierpnia 2013 r.

Również w przypadku tej nowelizacji Senat konsekwentnie podtrzymuje swoje stanowisko dotyczące niepoprawności użytego w ustawie sformułowania „w wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych wypadkach” i proponuje zastąpienie go wyrażeniem zaczerpniętym z Kodeksu karnego, które prezentując zaletę językowej poprawności, wyraża potrzebę podkreślenia przez ustawodawcę wyjątkowego charakteru podejmowanych przez organ procesowy czynności.

Nowy, kontrydiktoryjny model postępowania karnego (zwłaszcza na etapie postępowania przed sądem) zakłada aktywną postawę stron oraz zaopatrza je w szereg uprawnień, które mają prowadzić do realizacji zasady „równości broni”. Senat dostrzegł jednak pewne trudności, które mogą spotkać strony nie będące oskarżycielem publicznym, w toku zdobywania materiałów mogących posłużyć im jako dowód w trakcie procesu.

Sąd, Policja i prokurator (oraz inne organy na podstawie przepisów o odpowiednim stosowaniu) mogą zdobywać informacje i dokumenty, których wydania nie mogą domagać się osoby nie będące organami procesowymi. W tym celu Senat proponuje poprawkę nr 5, która zapewni stronie pomoc sądu w przypadkach zaistnienia znacznych trudności z uzyskaniem dowodu w postaci dokumentu, przedmiotu lub informacji.

W poprawce nr 7 Senat precyzuje treść upoważnienia do wydania aktu wykonawczego, dostosowując ją do rzeczywistego uprawnienia zapisanego w ustawie. Zmieniany poprawką przepis zawarty w art. 244 § 5 stanowi, że w sformułowanym na użytek zatrzymanego pouczeniu należy zawrzeć informacje o przysługujących mu uprawnieniach, między innymi o prawie przeglądania akt w zakresie dotyczącym przyczyn zatrzymania. Tymczasem przepis art. 244 § 3 uprawnia zatrzymanego jedynie do otrzymania odpisu protokołu zatrzymania.

Wprowadzenie poprawki nr 12 jest wynikiem dostrzeżenia przez Senat potrzeby doprecyzowania terminu do wniesienia przez oskarżonego wniosku o skazanie bez przeprowadzania postępowania dowodowego. Senat uznał, że mogą zaistnieć sytuacje, w których oskarżony tego samego dnia złoży wniosek, jednocześnie jeszcze tego dnia zostanie mu doręczone zawiadomienie o terminie rozprawy. Aby uniknąć wątpliwości interpretacyjnych Senat proponuje poprawkę, zgodnie z którą wniosek będzie można zgłosić nie później niż w dniu doręczenia oskarżonemu zawiadomienia o terminie rozprawy.

Przedmiotem poprawki nr 17 jest zrównanie radców prawnych i adwokatów w zakresie prawa do występowania w postępowaniu karnym w roli obrońcy. Senat uznał, że skoro adwokat pozostający w stosunku pracy nie może wykonywać zawodu (art. 4b ust. 1 ustawy – Prawo o adwokaturze), to zbyt daleko idący jest zapis dodawany art. 5 pkt 4 ustawy dotyczący art. 8 ust. 6 ustawy o radcach prawnych, który pozwala na występowanie w charakterze obrońcy tym radcom prawnym, którzy są zatrudnieni w kancelarii radcy prawnego lub w spółce, o której mowa w art. 8 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 5.

Przedmiotem poprawek nr 22, 26 i 27 jest skrócenie do 14 dni *vacatio legis* przepisów dających możliwość niszczenia zbędnych dla postępowania karnego lub karnego skarbowego ilości zatrzymanych wyrobów tytoniowych i alkoholi. Poprawki wprowadzają przepis przejściowy umożliwiający składanie wniosku w tych sprawach finansowym organom postępowania przygotowawczego, do czasu wejścia w życie całej ustawy, tj. do dnia 1 lipca 2015 roku, bez wcześniejszego wejścia w życie zmian zawartych w art. 15 ustawy.

Senat, w procesie konstruowania poprawki miał jednocześnie na uwadze stworzenie takiego zapisu, który pozwoli na uniknięcie wcześniejszego przyznania referendarzom uprawnień do wydawania postanowień w tym zakresie.

W kolejnej poprawce oznaczonej nr 23, Senat proponuje wprowadzenie przepisu, który nałoży na Radę Ministrów obowiązek przedstawienia, po upływie 2 lat obowiązywania ustawy, Sejmowi i Senatowi informacji na temat skutków jej funkcjonowania.

Senat przychylił się także (w poprawce nr 24) do propozycji wydłużenia *vacatio legis* ustawy do dnia 1 lipca 2015 roku, uznając, że przygotowanie organów procesowych do wejścia w życie niniejszej nowelizacji będzie wymagało wiele czasu i wysiłku wszystkich zaangażowanych podmiotów.

Ostatnią z omawianych poprawek jest poprawka nr 25, której istotą jest skrócenie do 14 dni *vacatio legis* przepisu, który pozwoli uznać termin za zachowany w przypadku pism, które zostały nadane w placówkach pocztowych na terenie Unii Europejskiej. Senat zgodził się, że zmiana taka wychodzi naprzeciw interesom polskich obywateli przebywających za granicą i pozwoli im skuteczniej uczestniczyć w toczących się w kraju czynnościach.